

5ส เพื่อการเพิ่มผลผลิตและจัดทำมาตรฐาน

(The 5s to Productivity Improvement and Standardization)

สถาบันฝึกอบรม บานาน่าเทรนนิ่ง

อ.รณยุทธ สิริบุตรานนท์
วิทยากรและที่ปรึกษาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร

8 QUALITY COURSE CATEGORIES

- Leadership
- Coaching
- Thinking
- Soft Skill
- Productivity
- HRM & Organization Development
- Sales & Marketing
- Team Building

5ส เพื่อการเพิ่มผลผลิตและจัดทำมาตรฐาน (The 5s to Productivity Improvement and Standardization)

PI 1.15

- ระยะเวลาอบรม 1 วัน
- หลักสูตรนี้เหมาะกับพนักงานทุกระดับ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันธุรกิจแข่งขันกันมากขึ้น และต้นทุนในการดำเนินธุรกิจมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มราคาสินค้าคงไม่ใช่แนวคิดที่ดีของการรักษาส่วนแบ่งกำไรให้คงอยู่ระดับเดิม องค์กรควรมีแนวคิดของการปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งในแง่ของ “การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และการกำจัดความสูญเสีย (ความสูญเสีย) ต่าง ๆ ในการทำงาน” ดังนั้นการสร้างและการบริหารกิจกรรม 5ส ให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติ จึงเป็นพื้นฐานที่องค์กรควรให้ความสำคัญ

การเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นมีเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายให้เลือกใช้ แต่จุดเริ่มต้นหรือเครื่องมือพื้นฐานที่ต้องทำเป็นอันดับแรกคือ กิจกรรม 5ส ที่มุ่งเน้นให้เกิดผลลัพธ์ดังนี้

- การแยกสิ่งที่ไม่จำเป็นออกจากสิ่งจำเป็นในการปฏิบัติงาน
- ความสะอาดในการปฏิบัติงาน
- ความสะอาดในการปฏิบัติงาน
- ความมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- ความมีวินัยในการปฏิบัติงาน

การให้ความสำคัญของการทำกิจกรรมพื้นฐาน 5ส เป็นสิ่งแรกที่ควรปฏิบัติ เนื่องจากถ้าองค์กรไม่เริ่มตรงจุดนี้ เป็นการยากมากในการค้นหาปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำขึ้นมาปรับปรุงและแก้ไข ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มผลผลิต

หลายๆ องค์กรไม่ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม 5 ส ในเชิงปฏิบัติ นั้น โดยสาเหตุหลักเกิดจากความเข้าใจผิดดังนี้

- ความเข้าใจผิดคิดว่าการทำ 5ส เป็นกิจกรรมที่ต่างคนต่างทำ
- ความเข้าใจผิดคิดว่าหลักการ 5ส เป็นเรื่องง่าย และมองว่ากิจกรรม 5ส เป็นเรื่องเล็กน้อย
- ขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องในการสร้างและบริหารกิจกรรม 5ส
- ไม่เห็นความสำคัญและผลลัพธ์ที่จะตามมาของการทำกิจกรรม 5ส
- การให้ความสำคัญกับ “บุคลากร” ที่พนักงานน้อยเกินไป

การพัฒนาทักษะและบริหารกิจกรรม 5ส จนเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องร่วมกัน มองเห็นเป้าหมายร่วมกัน เกิดการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถจัดความสูญเสียเปล่าต่าง ๆ ในการทำงานให้ลดน้อยลง เป็นพื้นฐานต่อไปของการปรับปรุงงานตามวิถีไคเซ็น (Kaizen)

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของการทำ 5ส อย่างถูกต้อง และเห็นความสำคัญของกิจกรรม 5ส ซึ่งสามารถกำจัดความสูญเสียและความสูญเปล่าต่าง ๆ ในการทำงาน สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมด้วยตนเอง
- เพื่อให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ (วางแผน) 5ส ในพื้นที่ปฏิบัติงานของตนเอง นำไปสู่การสร้างมาตรฐานปฏิบัติงาน 5ส ของแต่ละพื้นที่ทำงาน

รายละเอียดเนื้อหาและกิจกรรม

พื้นฐานของแนวคิดที่ถูกต้องของการทำ 5ส

- กิจกรรมปรับคลื่นความถี่สมองก่อนเรียนรู้
- แบบทดสอบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานกับกิจกรรม 5ส
- ความหมายของ 5ส
- แนวคิดการกำจัดของเสียของ 5ส
- กรณีศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกในการทำ 5ส
- จิตสำนึกความเป็นเจ้าของกับกิจกรรม 5ส (Ownership Quotient)
- เป้าหมายของการทำกิจกรรม 5ส

ประเด็นสำคัญของ 5ส และแนวทางการสร้างอย่างเป็นรูปธรรม

- s1 - สะสาง (Seiri - เซริ)
 - ความหมายของ ส.สะสาง และ Organization & Clearing Up
 - การตีความหมายผิดพลาดของ ส.สะสาง
 - แนวคิดของการจัดระบบกับ ส.สะสาง
 - ตัวอย่างของแผนผังความสัมพันธ์ (Relation Diagram)
 - แนวคิดการจัดระบบกับการกำหนดความสัมพันธ์ (คน งาน อุปกรณ์ และพื้นที่ปฏิบัติงาน)
 - แบบฟอร์มวัสดุอุปกรณ์ (List Material & Equipment)
 - ความถี่ของการใช้งานและวิธีการจัดเก็บ
 - Activity I: กิจกรรมสะสางพื้นที่ปฏิบัติงาน
- s2 - สะดวก (Seiton - เซตง)
 - ความหมายของ ส.สะดวก และ Functional Storage
 - การตีความหมายที่ผิดพลาดของ ส.สะดวก
 - เป้าหมายของการทำ ส.สะดวก
 - แนวทางการสร้างมาตรฐาน ส.สะดวก
 - Activity II: กิจกรรมสร้างสะดวกในพื้นที่ปฏิบัติงาน
- s3 - สะอาด (Seiso - เซโซ)
 - ความหมายของ ส.สะอาด และ Cleanliness & Cleaning is Inspection
 - การตีความหมายผิดพลาดของ ส.สะอาด
 - การสร้าง 3 มาตรฐานของ ส.สะอาด
 - Activity III: กิจกรรมสร้างสร้างมาตรฐานของพื้นที่ปฏิบัติงาน
- s4 - สร้างมาตรฐาน / สุขลักษณะ (Seiketsu - เซเกทสึ)
 - ความหมายของ ส.สุขลักษณะ และ Standardization
 - ความหมายผิดพลาดของ ส.สุขลักษณะ
 - มาตรฐานส่วนกลางและมาตรฐานพื้นที่ปฏิบัติงาน
 - ระบบป้องกันความผิดพลาดและระบบควบคุมด้วยสายตา (Poka Yoke & Visual Control)
- s5 - สร้างนิสัย (Shitsuke - ชิซซึเกะ)
 - ความหมายของ ส.สร้างนิสัย
 - การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยทฤษฎี “ICEBERG”
 - ความรู้ไม่ใช่ความเข้าใจ (ทฤษฎี “Knowledge is not Understanding”)

การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

- แนวคิดไคเซ็น (Kaizen) กับกิจกรรม 5ส
- วงจร PDCA กับกิจกรรม 5

5 แนวทางฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรม บานาน่าเทรนนิ่ง

☎ 080-626-9565
✉ sale@bananatraining.com
🌐 www.bananatraining.com

1. Active Learning (การเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา)

หลักการของ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง(Practice by Doing)โดยใช้ความรู้ที่ผ่านการฝึกอบรม นำมาแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ บนปัญหาจริงของผู้เรียน ซึ่งหลักการดังกล่าว มีความสอดคล้องกับพีระมิดแห่งการเรียนรู้ (Learning Pyramid) ว่าผู้เรียนจะมีความรู้คงเหลือหลังเรียนรู้ (Average Learning Retention Rates) สูงถึง 75%

2. Learning Principle (หลักการเรียนรู้)

ในทุกหลักสูตรได้ใช้หลักการเรียนรู้ มาออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนแนวทางการบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ประโยชน์สูงสุด ตัวอย่างกลยุทธ์ที่อยู่ภายใต้หลักการเรียนรู้ ได้แก่

ทฤษฎีหลักการทั่วไป

(Stimulus Generalization)

- การฝึกอบรมเน้นการสอนหลักการทั่วไป หรือคุณลักษณะสำคัญที่จำเป็นในการทำงาน และให้ผู้เข้าอบรมประยุกต์หลักการดังกล่าว ในสถานการณ์จริง

ทฤษฎีองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกัน

(Theory of Identical Elements)

- การออกแบบเนื้อหาและตัวอย่างให้มีความคล้ายคลึงกับสถานการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้และนำไปปรับใช้ได้ง่ายขึ้น

ทฤษฎีการรู้คิด

(Cognitive Theory)

- การออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ในหลักสูตร เน้นให้ผู้เรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วมาใช้ ตลอดจนให้ทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) โดยใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงจากการทำงาน

3. Knowledge (ความรู้)

ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Adult Learning) มาออกแบบเนื้อหาคือ "จำเป็น ปรับใช้ เปรียบเทียบ และเปลี่ยนแปลง"

4.Coaching (โค้ชซิ่ง)

ในบางหลักสูตร เช่น ภาวะผู้นำ จัดวิทยาการ บริหาร หรือ Growth mindset ใช้ทักษะ การโค้ชและกระบวนการโค้ชซิ่ง (Coaching Process) ประกอบการบรรยาย

5.Facilitator (กระบวนกร)

วิทยาการ แสดงบทบาทเป็นผู้จัดการความรู้ หรือกระบวนกร เป็นผู้ชี้แนะและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

โครงสร้างการฝึกอบรม

COURSE FRAMEWORK

- สัดส่วนการบรรยาย (Training) 40% เนื้อหาตามหลักสูตร สร้างแนวคิด เทคนิควิธีการสำหรับพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น
- สัดส่วนกิจกรรม 60% ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร (Workshop, Case Study, Problem Solving Activity, OJT Activity, Coaching Card, Game, Team Building etc.)
- กิจกรรมปรับทัศนคติมุมมอง (ก่อนเข้าสู่เนื้อหาการเรียนรู้)
- แบบทดสอบก่อนก่อนและหลังเรียน (Pre & Post Test)
- เวิร์คช็อป (Workshop) แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน
- กรณีศึกษา (Case Study) วิเคราะห์กรณีศึกษาและแชร์ประสบการณ์
- กิจกรรมการคิดแก้ปัญหา (Problem Solving Activity) นำปัญหาในการทำงานมาคิดแก้ปัญหา ตามหลักการและขั้นตอน PSDM
- กิจกรรมการสอนงาน (OJT Activity) ออกแบบและฝึกปฏิบัติการสอนงาน
- การ์ดการโค้ช Coaching Card ช่วยให้ผู้เรียนแก้ปัญหา ค้นหาค้นหาตัวเอง ฝึกคิดและตั้งเป้าหมาย
- เกมและกิจกรรมสร้างทีมงาน (Game and Team Building) แบ่งกลุ่มเล่นเกมและสนุกสนานร่วมกันแบบ Team Building
- การนำความรู้ไปใช้ด้วยการทำ Action Plan